

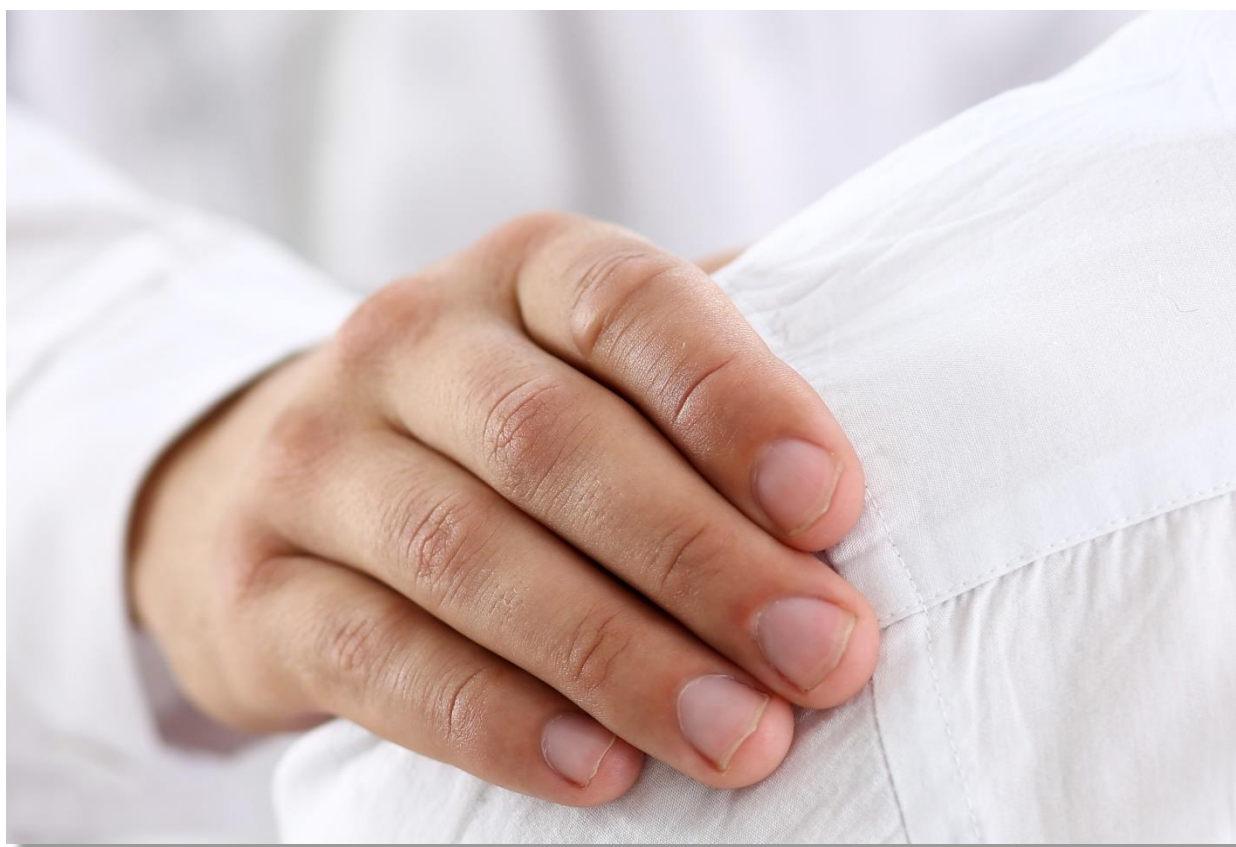
LECTIO DIVINA

SEGÉDANYAG

a szentmise evangéliumi szakaszához

Mk 5, 21-43

Évközi 13. vasárnap („B” év)

Ne félj, csak higgy!

PÉCSI EGYHÁZMEGYE

„REMÉNYT ÉS JÖVŐT ADOK NEKTEK”
(JEREMIÁS 29,11)

+ EVANGÉLIUM Szent Márk könyvéből

Ne félj, csak higgy!

Abban az időben amikor Jézus a bárkával ismét átkelt a túlsó partra, a tó partján nagy tömeg sereglett köréje. Ekkor odajött egy Jairus nevű férfi, a zsinagóga elöljárója, s mihelyt meglátta őt, a lába elé borult, és nagyon kérte: „Halálán van a lányom. Jöjj, tedd rá a kezedet, hogy meggyógyuljon és éljen!” Erre ő elment vele. Nagy tömeg kísérte, és tolongott körülötte.

Volt ott egy asszony, aki már tizenkét éve vérfolyásban szenvedett. Sok orvos sokféle kellemetlen kezelésnek vetette alá: Mindenét rájuk költötte, de hasztalan, egyre rosszabbul lett. Hallott Jézusról, ezért átfurakodott a tömegen, és hátulról megérintette a ruháját. Így gondolkodott magában: „Ha csak a ruháját érintem is, meggyógyulok.” És azonmód megszűnt a vérfolyása. Érezte testében, hogy meggyógyult bajából.

Jézus nyomban észrevette, hogy erő ment ki belőle. Megfordult a tömegben, és megkérdezte: „Ki érintette meg a ruhámat?” Tanítványai ezt válaszolták: „Látod, hogy szorongat a tömeg, mégis azt kérdezed: Ki érintett meg?” De ő mégis körülnézett, hogy lássa, ki volt az. Az asszony félve, remegve előlépett – mert hisz tudta, hogy mi történt vele –, odaborult eléje, és őszintén bevallotta neki az igazságot.

Ő így szólt hozzá: „Leányom, hited meggyógyított téged. Menj békével, és bajodtól megszabadulva légy egészséges!”

Még beszélt, amikor jöttek a zsinagóga elöljárójának házából és közölték: „Meghalt a lányod. Miért fárasztanád a Mestert?” A hír hallatára Jézus így bátorította a zsinagóga elöljáróját: „Ne félj, csak higgy!” Péteren, Jakabon és Jánoson, Jakab testvérén kívül senkinek sem engedte meg, hogy vele menjen.

Amikor odaértek az elöljáró házához, nagy riadalmat, sok siratót és jajgatót látott. Bement és így szólt hozzájuk: „Mit lármáztok itt, miért sírtok? A gyermek nem halt meg, csak alszik.” Azok kinevették. Ő azonban mindenkit kiharangsolt, maga mellé vette a gyermek apját, anyját, s kísérőivel együtt bement (a helyiségbe), ahol a gyermek volt. Megfogta a kislány kezét, és azt mondta neki: „Talita kúm”, ami annyit jelent: „Kislány, mondom neked, kelj föl!” A kislány azonnal fölkel, és járni kezdett. Tizenkét éves volt. Azok pedig magukon kívül voltak a csodálkozástól. De ő szigorúan meghagyta, hogy ezt a dolgot senki meg ne tudja. Azután szólt nekik, hogy adjanak enni a kislánynak.

1. LECTIO – OLVASÁS

1.1. GÖRÖG SZÖVEG SZÓ SZERINTI FORDÍTÁSA

²¹ Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέραν συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ’ αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν.

És miután Jézus hajón ismét átkelt a túlsó partra, sok tömeg gyűlt össze köréje, és a tenger mellett volt.

²² καὶ ἔρχεται εἰς τῶν ἀρχισυναγῶγων, ὀνόματι Ἰαῖρος, καὶ ἰδὼν αὐτὸν πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ

És jön a zsinagógai elöljárók közül egy, név szerint Jairus, és látva őt a lábához leborul,

²³ καὶ παρακαλεῖ αὐτὸν πολλὰ λέγων ὅτι Τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει, ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῆς τὰς χεῖρας αὐτῆ ἵνα σωθῆ καὶ ζήσῃ

és hathatósan kérleli őt mondva: „A kislányom a végét járja, eljőve tedd rá a kezedet, hogy megszabaduljon és (ismét) éljen!”

²⁴ καὶ ἀπῆλθεν μετ’ αὐτοῦ. Καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν.

És elment vele. És követte őt a sok tömeg és szorongatta őt.

²⁵ καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος δώδεκα ἔτη

És egy asszony, akinek tizenkét éve vérfolyása van,

²⁶ καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν καὶ δαπανήσασα τὰ παρ’ αὐτῆς πάντα καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χειρόν ἐλθοῦσα,

és sokat szenvedett sok orvostól, és amije volt, ráköltötte, de semmit sem használt (neki), hanem még inkább rosszabb lett,

²⁷ ἀκούσασα περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὀπισθεν ἤψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ·

hallva Jézusról, menve a tömegben hátulról megérintette a ruháját:

²⁸ ἔλεγεν γὰρ ὅτι Ἐὰν ἄψωμαι κὰν τῶν ἱματίων αὐτοῦ σωθήσομαι.

Mondta ugyanis: „Ha megérintem csak a ruháit, meg fogok szabadulni.”

²⁹ καὶ εὐθὺς ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς μάστιγος.

És a vérfolyása azonnal elapadt, és észrevette (megértette) a testet tekintve, hogy meggyógyult a gyötreléből.

³⁰ καὶ εὐθὺς ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγεν· Τίς μου ἤψατο τῶν ἱματίων;

És Jézus azonnal észrevéve magában, hogy belőle erő áradt ki, megfordulva a tömegben mondta: „Ki érintette meg a ruháimat?”

31 καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις Τίς μου ἦψατο;

És a tanítványai mondták neki: „Látod a tömeget, amely szorongat téged, és mondod: »Ki érintett meg?«”

32 καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν.

És körülnézett, hogy lássa azt, aki ezt tette.

33 ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὁ γέγονεν αὐτῇ, ἦλθεν καὶ προσέπεσεν αὐτῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν.

Az asszony pedig félve és remegve, tudva, hogy mi történt vele, jött és leborult előtte, és elmondta neki a teljes igazságot.

34 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Θυγάτηρ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· ὕπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιῆς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου.

Ő pedig mondta neki: „Leány, a hited megszabadított (meggyógyított) téged: menj békében, és legyél egészséges a gyötrelmedtől!”

35 Ἐπι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγοντες ὅτι Ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανεν τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον;

Még beszélt, amikor jönnek a zsinagógai elöljárótól mondva: „ A leányod meghalt, miért fárasztod még a Mestert?”

36 ὁ δὲ Ἰησοῦς παρακούσας τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ· Μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε.

De Jézus elengedve a füle mellett a beszédet, amit mondtak, mondja a zsinagógai elöljárónak: „Ne félj, (egyedül) csak higgy!”

37 καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα μετ’ αὐτοῦ συνακολουθεῖσαι εἰ μὴ τὸν Πέτρον καὶ Ἰακώβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου.

És nem engedte, hogy bárki is vele együtt menjen, kivéve Pétert és Jakabot és Jánost, Jakab testvérét.

38 καὶ ἔρχονται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον καὶ κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά,

És mennek a zsinagógai elöljáró házába, és meglátja a lármát és a sírókat és a nagyon jajgatókat,

39 καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς· Τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει.

és bemenne mondja nekik: „Miért zajongtok és sírtok? A gyermek nem halt meg, hanem alszik.”

40 καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν πάντας παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς μετ’ αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον

És kinevették őt. Ő pedig kiküldve mindegyiket maga mellé veszi a gyermek apját és anyját és a vele lévőket, és bemegy, ahol volt a gyermek.

41 καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου λέγει αὐτῇ· Ταλιθα κουμ, ὃ ἐστὶν μεθερμηνευόμενον· Τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειρε.

És megfogva a gyermek kezét mondja neki: „Talitha kúm”, ami lefordítva azt jelenti: „Kislány, mondom neked, kelj fel!”

42 καὶ εὐθὺς ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει, ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα. καὶ ἐξέστησαν εὐθὺς ἐκοτάσει μεγάλη.

És rögtön felkelt a kislány és sétált: ugyanis tizenkét éves volt. És nagyon-nagyon elámultak.

43 καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ ἵνα μηδεὶς γνοῖ τοῦτο, καὶ εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

És megparancsolta nekik hathatósan, hogy senki ne tudja meg ezt, és mondta, hogy adjanak neki enni.

1.2. NOVA VULGATA ÉS MAGYAR FORDÍTÁSOK

NOVA VULGATA

Szent István Társulat fordítása

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

21 ET CUM TRANSCENDISSET IESUS IN NAVI RURSUS TRANS FRETUM, CONVENTIT TURBA MULTA AD ILLUM, ET ERAT CIRCA MARE.

21 **Amikor Jézus a bárkával ismét átért a túlsó partra, a tó partján nagy tömeg sereglett köré.**

21 Amikor Jézus ismét áthajózott a túlsó partra, nagy tömeg gyülekezett oda köré, ahol ő a tó partján volt.

21 ***Miután Jézus megint átkelt a túlsó partra, nagy néptömeg gyűlt köréje. Ő ott maradt a tó partján.***

21 *És mikor ismét átalment Jézus a hajón a tulsó partra, nagy sokaság gyűle ő hozzá; és vala a tenger mellett.*

21 Amikor Jézus ismét átkelt [a bárkával] a túlsó partra, nagy sokaság gyűlt köréje, és ő a tenger partján maradt.

22 ET VENIT QUIDAM DE ARCHISYNAGOGIS NOMINE IAIRUS ET VIDENS EUM PROCIDIT AD PEDES EIUS

22 **Ekkor jött egy Jairus nevű férfi, a zsinagóga elöljárója, s mihelyt meglátta, lába elé borult,**

22 Ekkor odajött hozzá egy zsinagóga-elöljáró, akit Jairusnak hívtak. Amikor meglátta őt, a lábaihoz borult,

²² **Akkor odajött hozzá egy Jairus nevű zsinagógai elöljáró. Amikor meglátta, lába elé borult és esedezve kérte:**

²² *És ímé, eljőve a zsinagóga fők egyike, névszerint Jairus, és meglátván őt, lábaihoz esék,*

²² Az egyik zsinagógai elöljáró, név szerint Jairus, jön hozzá. Meglátva őt a lába elé borul,

²³ ET DEPRECATUR EUM MULTUM DICENS: “FILIOLA MEA IN EXTREMIS EST; VENI, IMPONE MANUS SUPER EAM, UT SALVA SIT ET VIVAT”.

²³ **és igen kérte: „Halálán van a lányom. Gyere el, tedd rá kezedet, hogy meggyógyuljon és éljen.”**

²³ és így esedezett hozzá: »A kislányom halálán van, jöjj, tedd rá kezedet, hogy meggyógyuljon és éljen!«

²³ **„A kislányom halálán van, jöjj, tedd rá a kezedet, hogy meggyógyuljon és életben maradjon.”**

²³ *És igen kéré őt, mondván: Az én leánykám halálán van; jer, vesd reá kezedet, hogy meggyógyuljon és éljen.*

²³ és esedezve kéri: – A kislányom a halálán van. Jöjj, tedd rá a kezed, hogy meggyógyuljon, és életben maradjon!

²⁴ ET ABIIT CUM ILLO. ET SEQUEBATUR EUM TURBA MULTA ET COMPRIMEBANT ILLUM.

²⁴ **El is ment vele. Nagy tömeg kísérte, ott tolongtak körülötte.**

²⁴ El is ment vele. Nagy tömeg követte és szorongatta.

²⁴ **El is ment vele. Nagy tömeg ment utána és tolongott körülötte.**

²⁴ *El is méne vele, és követé őt nagy sokaság, és összeszorítják vala őt.*

²⁴ Elindult vele. A nagy sokaság is követte, és tolongott körülötte.

²⁵ ET MULIER, QUAE ERAT IN PROFLUVIO SANGUINIS ANNIS DUODECIM

²⁵ **Volt ott egy asszony, aki már tizenkét éve vérfolyásban szenvedett,**

²⁵ Egy asszony, aki tizenkét esztendő óta vérfolyásos volt,

²⁵ **Volt ott egy asszony, aki tizenkét éve vérzésben szenvedett.**

²⁵ *És egy asszony, a ki tizenkét év óta vérfolyásos vala,*

²⁵ Egy asszony – aki tizenkét éve vérfolyásos volt,

²⁶ ET FUERAT MULTA PERPESSA A COMPLURIBUS MEDICIS ET EROGAVERAT OMNIA SUA NEC QUIDQUAM PROFECERAT, SED MAGIS DETERIUS HABEBAT,

²⁶ és sokat kiállt az orvosoktól, mindenét rájuk költötte, de semmi javulás nem mutatkozott, inkább romlott az állapota.

²⁶ és sokat szenvedett a számtalan orvostól, elköltötte mindenét, de semmi hasznát nem látta, hanem még rosszabbul lett,

²⁶ *Sok orvos részéről mindenfélét elviselt már és elköltötte mindenét, de semmi hasznát sem látta, sőt még rosszabbul lett.*

²⁶ *És sok orvostól sokat szenvedett, és minden vagyonát magára költötte, és semmit sem javult, sőt inkább még rosszabbul lett,*

²⁶ és sok orvostól sokat szenvedett, és mindenét ráköltötte, de semmi hasznát sem látta, hanem még rosszabbul lett –,

²⁷ CUM AUDISSET DE IESU, VENIT IN TURBA RETRO ET TETIGIT VESTIMENTUM EIUS;

²⁷ Hallott Jézusról, azért átfurakodott a tömegen, és hátulról megérintette a ruháját.

²⁷ amint Jézusról hallott, hátulról odament a tömegben és megérintette a ruháját.

²⁷ *Amikor Jézusról hallott, keresztülfurakodott a tömegen és hátulról megérintette ruháját.*

²⁷ *Mikor Jézus felől hallott vala, a sokaságban hátulról kerülve, illeté annak ruháját.*

²⁷ amikor meghallotta, amit Jézusról beszéltek, odajött, és a sokaságban hátulról megérintette a ruháját.

²⁸ DICEBAT ENIM: “SI VEL VESTIMENTA EIUS TETIGERO, SALVA ERO”.

²⁸ **Így gondolkodott magában: „Ha csak a ruháját érintem is, meggyógyulok.”**

²⁸ Azt gondolta: »Ha csak a ruháját érintem is, meggyógyulok.«

²⁸ **Azt gondolta magában: „Ha csak a ruháját érintem is, meggyógyulok.”**

²⁸ *Mert ezt mondja vala: Ha csak ruháit illelhetem is, meggyógyulok.*

²⁸ Ezt mondogatta ugyanis: „Ha csak a ruháját érintem is, meggyógyulok.”

²⁹ ET CONFESTIM SICCATUS EST FONS SANGUINIS EIUS, ET SENSIT CORPORE QUOD SANATA ESSET A PLAGA.

²⁹ **Rögtön meg is szűnt a vérfolyása, érezte testében, hogy meggyógyult.**

²⁹ Valóban mindjárt megszűnt a vérfolyása, és érezte testében, hogy meggyógyult betegségétől.

²⁹ ***Azonnal meg is szűnt a vérzése és érezte testében, hogy kigyógyult a bajából.***

²⁹ *És vérének forrása azonnal kiszáradta és megérzte testében, hogy kigyógyult bajából.*

²⁹ És azonnal elapadt a vérzés forrása, és érezte testében, hogy kigyógyult a bajából.

³⁰ ET STATIM IESUS COGNOSCENS IN SEMETIPSO VIRTUTEM, QUAE EXIERAT DE EO, CONVERSUS AD TURBAM AIEBAT: “QUIS TETIGIT VESTIMENTA MEA?”.

³⁰ **Jézus nyomban észrevette, hogy erő ment ki belőle. A tömeghez fordult: „Ki érintette meg a ruhámat?”**

³⁰ De Jézus, aki azonnal észrevette, hogy erő ment ki belőle, a tömeghez fordult és megkérdezte: »Ki érintette meg a ruhámat?«

³⁰ ***Jézus nyomban észrevette, hogy erő áradt ki belőle, ezért a tömeghez fordulva megkérdezte: „Ki érintette a ruhámat?”***

³⁰ *Jézus pedig azonnal észrevehén magán, hogy isteni erő áradott vala ki belőle, megfordult a sokaságban, és monda: Kicsoda illeté az én ruháimat?*

³⁰ Jézus is azonnal észrevette, hogy erő áradt ki belőle, ezért a tömegben megfordulva így szólt: – Ki érintette meg a ruhámat?

³¹ ET DICEBANT EI DISCIPULI SUI: “VIDES TURBAM COMPRIMENTEM TE ET DICIS: “QUIS ME TETIGIT?””.

³¹ **Tanítványai ezt válaszolták: „Látod, hogy tolong körülöttes a tömeg, mégis kérdezed: Ki érintett meg?”**

³¹ Tanítványai azt felelték neki: »Látod, hogy mennyire szorongat téged a tömeg, és mégis kérdezed, ki érintett engem?«

³¹ ***Tanítványai megjegyezték: „Látod, hogy szorongat a tömeg és te még azt kérdezed: ki érintett engem?”***

³¹ *És mondának néki az ő tanítványai: Látod, hogy a sokaság szorít össze téged, és azt kérdezed: Kicsoda illetett engem?*

³¹ A tanítványai ezt mondták: – Látod, hogy tolong körülöttes a tömeg, és azt kérdezed, „ki érintett meg engem”!

³² ET CIRCUMSPICIEBAT VIDERE EAM, QUAE HOC FECERAT.

³² **De ő körülnézett, hogy lássa, ki volt az.**

³² Erre körültekintett, hogy lássa, ki volt az.

³² ***De ő mégis körülnézett, hogy lássa, ki volt az.***

³² *És körülnézte, hogy lássa azt, a ki ezt cselekedte.*

³² Erre körülnézett, hogy lássa, ki volt az.

³³ MULIER AUTEM TIMENS ET TREMENS, SCIENS QUOD FACTUM ESSET IN SE, VENIT ET PROCIDIT ANTE EUM ET DIXIT EI OMNEM VERITATEM.

³³ **Az asszony félve, remegve – mert hisz tudta, hogy mi történt vele – előlépett, leborult előtte, és őszintén bevallott mindent.**

³³ Az asszony pedig, aki tudta, hogy mi történt vele, félve és remegve előjött, leborult előtte, és őszintén elmondott neki mindent.

³³ ***Akkor az asszony félve-remegve előjött, mert tudta, hogy mi történt vele. Leborult előtte és őszintén bevallott mindent.***

³³ *Az asszony pedig tudva, hogy mi történt vele, félve és remegve megy vala oda és elébe borula, és elmonda neki mindent igazán.*

³³ Az asszony pedig, mivel tudta, mi történt vele, félve és remegve jött elő. Leborult előtte, és elmondta neki a teljes igazságot.

³⁴ ILLE AUTEM DIXIT EI: “FILIA, FIDES TUA TE SALVAM FECIT. VADE IN PACE ET ESTO SANA A PLAGA TUA”.

³⁴ **Ő megnyugtatta: „Leányom, hited meggyógyított. Menj békével, és maradj egészséges!”**

³⁴ Ő pedig ezt mondta neki: »Leányom! A hited meggyógyított téged. Menj békével, és légy mentes a bajodtól.«

³⁴ ***„Leányom, mondta neki, hited meggyógyított. Menj békével és maradj egészséges.”***

³⁴ *Ő pedig monda neki: Leányom, a te hited megtartott téged. Eredj el békével, és gyógyulj meg a te bajodból.*

³⁴ Ő pedig ezt mondta neki: – Lányom, a hited megszabadított. Menj békével, és gyógyulj meg bajodból!

³⁵ ADHUC EO LOQUENTE, VENIUNT AB ARCHISYNAGOGO DICENTES: “FILIA TUA MORTUA EST; QUID ULTRA VEXAS MAGISTRUM?”.

³⁵ **Még beszélt, amikor a zsinagóga előljárójának házából jöttek és közölték: „Mehalt a lányod. Minek fárasztanád tovább a Mestert?”**

³⁵ Még beszélt, amikor jöttek a zsinagóga-elöljárótól, és azt mondták: »A lányod már meghalt. Minek fárasztanád tovább a Mestert?«

³⁵ ***Még beszélt, mikor a zsinagógai előljáró házából ezt a hírt hozták: „Leányod már meghalt. Minek fárasztod tovább a mestert?”***

³⁵ *Mikor még beszél vala, odajövének a zsinagóga fejétől, mondván: Leányod meghalt; mit fárasztod tovább a Mestert?*

³⁵ Még beszélt, amikor a zsinagógai előljáró házából érkezők ezt mondták: – A lányod meghalt. Miért fárasztod még a Mestert?

³⁶ IESUS AUTEM, VERBO, QUOD DICEBATUR, AUDITO, AIT ARCHISYNAGOGO: “NOLI TIMERE; TANTUMMODO CREDE!”.

³⁶ **A hír hallatára Jézus így bátorította a zsinagóga elöljáróját: „Ne félj, csak higgy!”**

³⁶ Jézus meghallotta, hogy mit mondtak, és így szólt a zsinagóga-elöljáróhoz: »Ne félj, csak higgy!«

³⁶ ***A hír hallatára Jézus így bátorította a zsinagógai elöljárót: „Ne félj, csak higgy!”***

³⁶ *Jézus pedig, a mint hallá a beszédet, a mit mondanak vala, azonnal monda a zsinagóga fejének: Ne félj, csak higgy.*

³⁶ Jézus meghallotta, amit mondtak. Így szólt a zsinagógai elöljáróhoz: – Ne félj, csak higgy!

³⁷ ET NON ADMISIT QUEMQUAM SEQUI SE NISI PETRUM ET IACOBUM ET IOANNEM FRATREM IACOBI.

³⁷ **Péteren, Jakabon és Jánoson, Jakab testvérén kívül senkinek nem engedte meg, hogy vele menjen.**

³⁷ Nem engedte meg, hogy más vele menjen, csak Péter, Jakab és János, Jakab testvére.

³⁷ ***Nem engedte, hogy más is vele menjen, csak Péter, Jakab és János, Jakab testvére.***

³⁷ *És senkinek sem engedé, hogy vele menjen, csak Péternek és Jakabnak és Jánosnak, a Jakab testvérének.*

³⁷ Senkinek sem engedte meg, hogy vele menjen, csak Péternek, Jakabnak és Jánosnak, Jakab testvérének.

³⁸ ET VENIUNT AD DOMUM ARCHISYNAGOGI; ET VIDET TUMULTUM ET FLENTES ET EIULANTES MULTUM,

³⁸ **Amikor odaértek az elöljáró házához, nagy sírást-rívást, sok siratót, jajgatót találtak ott.**

³⁸ Odaértek a zsinagóga-elöljáró házához, ahol látta a tolongást, s a hevesen sírókat és jajgatókat.

³⁸ ***Mikor odaértek a zsinagógai elöljáró házához, nagy sírás-rívást, sok siratót és jajgatót talált.***

³⁸ *És méne a zsinagóga fejének házához, és látá a zűrzavart, a sok síránkozót és jajgatót.*

³⁸ Megérkeztek a zsinagógai elöljáró házához. Látta a zűrzavart, a hangosan sírókat és jajgatókat.

³⁹ ET INGRESSUS AIT EIS: “QUID TURBAMINI ET PLORATIS? PUELLA NON EST MORTUA, SED DORMIT”.

³⁹ **Bement, s így szólt hozzájuk: „Mit lármáztok itt, mit sírtok? A kislány nem halt meg, csak alszik.”**

³⁹ Bement, és azt mondta nekik: »Miért zajongtok és sírtok? Nem halt meg a gyermek, csak alszik.«

³⁹ ***Belépett és így szólt: „Mit lármáztok, mit sírtok? Nem halt meg a gyermek, csak alszik.”***

³⁹ *És bemenvén, monda nékik: Mit zavarogtok és sírtok? A gyermek nem halt meg, hanem alszik.*

³⁹ Bement, és így szólt hozzájuk: – Miért csináltok ilyen zűrzavart, és miért sírtok? A gyermek nem halt meg, csak alszik.

⁴⁰ ET IRRIDEBANT EUM. IPSE VERO, EIECTIS OMNIBUS, ASSUMIT PATREM PUELLAE ET MATREM ET, QUI SECUM ERANT, ET INGREDITUR, UBI ERAT PUELLA;

⁴⁰ **Erre kinevették. Ő azonban mindenkit kiküldött, maga mellé vette a gyermek apját, anyját, s kísérőivel együtt bement abba a helyiségbe, ahol a kislány feküdt.**

⁴⁰ De azok kinevették. Ekkor elküldte onnan mindnyájukat, maga mellé vette a gyermek apját és anyját és a vele lévőket, és bement oda, ahol a gyermek feküdt.

⁴⁰ ***Azok kinevették. Ő azonban kiküldött mindenkit, s maga mellé véve a gyermek atyját és anyját, kísérőivel bement oda, ahol a gyermek feküdt.***

⁴⁰ *És nevetik vala őt. Ő pedig kiküldvén valamennyit, maga mellé vevé a gyermeknek atyját és anyját és a vele levőket, és beméne oda, a hol a gyermek fekszik vala.*

⁴⁰ Erre csak nevettek rajta. Ő azonban mindenkit kiküldött, maga mellé vette a gyermek apját, anyját és a vele levőket, s bement oda, ahol a gyermek volt.

⁴¹ ET TENENS MANUM PUELLAE AIT ILLI: “TALITHA, QUM!” – QUOD EST INTERPRETATUM: “PUELLA, TIBI DICO: SURGE!” - .

⁴¹ **Megfogta a kislány kezét, s így szólt hozzá: „Talita kum”, ami annyit jelent: „Kislány, parancsolom, kelj föl!”**

⁴¹ Megfogta a gyermek kezét, és azt mondta neki: »Talíta, kúmi!« – ami azt jelenti: »Kislány, mondom neked, kelj fel!« –

⁴¹ ***Megfogta a gyermek kezét és így szólt hozzá: „Talita kum! – vagyis: kislány, mondom neked, kelj föl!”***

⁴¹ *És megfogván a gyermeknek kezét, monda néki: Talitha, kúmi; a mi megmagyarázva azt teszi: Leányka, néked mondom, kelj föl.*

⁴¹ Megfogta a gyermek kezét, és ezt mondta neki: – Talita kum! – ami azt jelenti: „Lányka, neked mondom, kelj fel!”

⁴² ET CONFESTIM SURREXIT PUELLA ET AMBULABAT; ERAT ENIM ANNORUM DUODECIM. ET OBSTUPUERUNT CONTINUO STUPORE MAGNO.

⁴² **A kislány fölkel, és elkezdett járkálni. Tizenkét éves lehetett. A nagy csodálkozástól azt se tudták, hová legyenek.**

⁴² A kislány azonnal fölkel és járkálni kezdett. Tizenkét esztendő volt ugyanis. Mindenki nagyon csodálkozott.

⁴² ***A kislány fölkel és járni kezdett. Tizenkét éves volt. A jelenlevők szinte magukon kívül voltak a nagy csodálkozástól.***

⁴² *És a leányka azonnal fölkele és jár vala. Mert tizenkét esztendő volt vala. És nagy csodálkozással csodálkoznak.*

⁴² A lányka [azonnal] felállt, és járt kelt. Tizenkét éves volt. Azt sem tudták, hova legyenek a nagy ámulattól.

⁴³ ET PRAECEPTUM ILLIS VEHEMENTER, UT NEMO ID SCIRET, ET DIXIT DARI ILLI MANDUCARE.

⁴³ **De ő szigorúan meghagyta nekik, hogy senki se tudjon a dolgról, aztán még figyelmeztette őket, hogy azonnal adjanak a kislánynak enni.**

⁴³ Ő pedig szigorúan megparancsolta nekik, hogy ezt senki meg ne tudja; majd szólt nekik, hogy adjanak a lánynak enni.

⁴³ ***De ő szigorúan meghagyta nekik, hogy senki meg ne tudja a dolgot. Aztán szólt, hogy adjanak neki enni.***

⁴³ *Ő pedig erősen megparancsolá nekik, hogy ezt senki meg ne tudja. És mondá, hogy adjanak annak enni.*

⁴³ Szigorúan meghagyta nekik, hogy ezt senki meg ne tudja. Aztán szólt, hogy adjanak enni a lánynak.

1.3. BEHATÁROLÁS

A perikópa két epizódot tartalmaz: Jairus leányának a feltámasztását és a vérfolyásos asszony meggyógyítását. Márk „szendvics-szerűen” szerkeszti össze a két eseményt: a tizenkét éves kislány meggyógyításának történetébe (Mk 5,21-24.35-43) belehelyezve írja le a Mester és a beteg asszony találkozását (Mk 5,25-34). Ezáltal dinamikusabbá válik az elbeszélés menete, illetve a két epizód még szorosabban, egymást erősítve kapcsolódik össze.

1.4. SZÓ SZERINTI ÜZENET

E szakaszban Márk a következőket hangsúlyozza:

- Jézus gyengéden és irgalommal fordul az elesettek és a bajbajutottak felé: leánynak nevezve szóbaáll a meggyógyított asszonnyal (Mk 5,34), meghallgatja és bátorítja az elkeseredett édesapát (Mk 5,36), megfogja a kislány kezét, s felhívja a szüleinek a figyelmét, hogy adjanak lányuknak enni (Mk 5,41.43).
- A vér az élet, a vérfolyás pedig az élet gyengülésének, elvesztésének jelképe. Így tehát az a tény, hogy Jézust megérintve meggyógyul a vérfolyásos nő (Mk 5,27-29), mutatja, hogy az Úrnak hatalma van az élet felett. Ezt fejezi ki a kislány feltámasztása is (Mk 5,42).
- Márk az evangéliumában arám nyelven – a Mester anyanyelvén- hagyja meg Jézus szavait a gyermek megszólításában (Mk 5,41), ezzel még erősebben hangsúlyozni kívánja az örömhírt: Jézus Krisztus legyőzi, legyőzte a halált: feltámadt (vö. Mk 16,6).
- A 12-es szám (ennyi éve beteg a vérfolyásos asszony, ennyi éves Jairus leánya) a teljességet szimbolizálja. Jézus nem személyválogató, mindenkin segít: fiatalon, felnőtten, szegényen, gazdagon egyaránt.
- Jézus az emberekkel való találkozásai során a hitre bátorít: vagyis a Szavának való feltétlen engedelmességre és bizalomra, aminek gyümölcse a szabadulás, a gyógyulás, az üdvösség (Mk 5,34.36).

1.5. KULCSSZAVAK RÖVID ELEMZÉSE

περιεβλέπετο (*perieblepeto*): körültekint, körülnéz (Mk 5,32)

Ez a szó hatszor fordul elő Márk evangéliumában, s az esetek többségében Jézus e cselekvés alanya: haragosan körülnéz az őt vádlókon, s meggyógyítja az egyik kezére béna embert (Mk 3,5); körültekint a jelenlévőkön, s testvérének, anyjának nevez mindenkit, aki megteszi az Atya akaratát (Mk 3,34). A vérfolyásos asszony epizódjában körülnézve keresi, hogy ki érintette őt meg (Mk 5,32); a gazdag ifjú esete után körültekint és hangsúlyozza, hogy nehezen jutnak be a gazdagok az Isten Országába (Mk 10,23). Illetve, miután bevonult Jeruzsálembe, a templomban alaposan megtekintett mindent (Mk 11,11). Jézusnak e gesztusa a mások iránti figyelmességét, érzékenységét mutatja, aki nem megy el szó nélkül az emberek mellett: tanítja, gyógyítja, figyelmezteti őket. Az Úr tekintete felemel, bátorít, illetve megtérésre ösztönöz. Semmi sem kerüli el a figyelmét: Ő ismeri, hogy mi lakik az ember szívében (vö. Jn 2,24-25; Zsid 4,12-13)!

κρατήσας (*krátészász*): szilárdan megfog, megragad (Mk 5,41)

Egyes esetekben a kifejezés azt jelöli, hogy Jézus megfogja, megragadja valakinek a kezét: Simon anyósáét, s meggyógyítja őt (Mk 1,31), továbbá Jairus leányáét, akit feltámaszt a halálból (Mk 5,41), s a néma, lélektől megszállt fiúét, akit felemel az

ájulásból (Mk 9,27). E gesztus a fizikai tartalom mellett szimbolikus üzenetet is hordoz: Isten szabadító jobbjá nyilvánul meg Jézusban teljesen, aki szabaddá teszi, felemeli, feltámasztja, vagyis megváltja az embert.

1.6. KONTEXTUÁLIS – KÁNONI PÁRHUZAMOK

Párhuzamok Márk evangéliumán belül

Mk 1,31 Odament hát hozzá, s kézen fogva fölsegítette. Erre megszűnt a láza, és szolgált nekik.

Mk 3,5 Erre keményszívűségükön elszomorodva haragosan *végignézett rajtuk*, majd az emberhez fordult: „Nyújtsd ki a kezed!” Az kinyújtotta, és meggyógyult a keze.

Mk 3,34 Aztán *végighordozta tekintetét* a körülötte ülőkön, s csak ennyit mondott: „Ezek az én anyám és testvéreim!”

Mk 6,56 Amerre csak járt, a falvakon, városokon és tanyákon, kitették a betegeket a terekre, és kérték, hogy legalább ruhája szegélyét érinthessék. Aki csak megérintette, meggyógyult.

Mk 9,27 Jézus azonban *megfogta a kezét*, felsegítette, s a gyermek talpra állt.

Mk 10,23 Jézus erre *körülnézett* és tanítványaihoz fordult: „Milyen nehezen jut be a gazdag az Isten országába!”

Mk 11,11 Így vonult be Jeruzsálembe, a templomba. Ott *körös-körül* mindent *szemügyre vett*, aztán mivel már későre járt az idő, a tizenkettővel kiment Betániába.

Szinoptikus és jánosi párhuzamok

Mt 2,11 Bementek a házba, és meglátták a gyermeket anyjával, Máriával. Leborultak és hódoltak neki...

Mt 9,1 Erre bárkába szállt, átkelt a tavon és városába ment.

Mt 9,18-26 Míg ezt magyarázta nekik, íme, egy előljáró lépett hozzá. Leborult előtte s kérte: „Az imént halt meg a lányom, de gyere, tedd rá kezedet és életre kel.” Jézus fölkel, s elment vele tanítványaival együtt. Közben egy asszony, aki tizenkét éve vérfolyásban szenvedett, hátulról megközelítette és megérintette ruhája szegélyét. Így gondolkodott magában: „Ha csak ruháját érintem is, meggyógyulok.” Jézus megfordult, ránézett és így szólt: „Bízzál leányom, a hited meggyógyított.” Attól az órától fogva egészséges lett az asszony. Amikor Jézus az előljáró házához ért, s látta a fuvolásokat meg a zajongó tömeget, rájuk szólt: „Menjetek innét, hiszen nem halt meg a kislány, csak alszik!” Erre kinevették. Amikor a tömeget eltávolították, bement, megfogta a kezét, és a kislány fölkel. A dolognak híre járt az egész vidéken.

Lk 5,8 Ennek láttán Simon Péter Jézus *lábához borult*, és e szavakra fakadt: „Uram, menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok!”

Mt 9,28-29 Amikor a házba érkezett, a vakok bementek hozzá. Jézus megkérdezte tőlük: „Hiszitek, hogy meg tudom tenni?” „Igen, Uram!” – felelték. ²⁹Erre megérintette a szemüket, és így szólt: „Legyen hitetek szerint!”

Lk 7,6-7 Jézus tehát velük ment. Amikor már nem voltak messze a háztól, a százados elé küldte a barátait ezzel az üzenettel: „Uram, ne fáradj! ⁷Nem vagyok rá méltó, hogy betérj házamba. Magamat sem tartottam elég érdemesnek, hogy elmenjek érted. Csak szólj egy szót, és meggyógyul a szolgám.

Lk 8,40-56 Amikor Jézus visszaérkezett, tömeg fogadta. Mindenki várta. Akkor odament hozzá egy Jairus nevű férfi, a zsinagóga feje. Lába elé borult, úgy kérte, menjen el hozzá, mert tizenkét éves egyetlen lánya haldoklik. Útközben a tömeg majdnem agyonnyomta. Volt ott egy asszony, aki tizenkét év óta vérfolyásban szenvedett. Már egész vagyonát ráköltötte az orvosokra, de egy sem tudott rajta segíteni. Hátulról hozzáférközött, megérintette a ruhája szegélyét, és abban a pillanatban elállt a vérfolyása. Jézus megkérdezte: „Ki érintett?” Mindenki tagadta. Péter azonban így szólt: „Mester, a tömeg szorongat és lökdös.” Jézus azonban megismételte: „Valaki megérintett, mert éreztem, hogy erő áradt ki belőlem.” Az asszony látva, hogy nem titkolhatja tovább, remegve előlépett, elé borult, és az egész nép füle hallatára megvallotta, hogy miért érintette meg, és hogy meggyógyult abban a pillanatban. Jézus ezt mondta neki: „Leányom, hited meggyógyított. Menj békével!” Még beszélt, amikor valaki ezt a hírt hozta a zsinagóga fejének: „Mehalt a lányod. Ne fáraszd tovább a Mestert.” Ennek hallatára Jézus így szólt hozzá: „Ne félj, csak higgy! Megmenekül.” Amikor odaértek a házhoz, nem engedett be senkit, csak Pétert, Jakabot, Jánost, meg a lány apját és anyját. Mindenki sírt, jajgatott, gyászolta a leányt. „Ne sírjatok! – szólt rájuk. – Nem halt meg, csak alszik.” Kinevették, mert tudták, hogy meghalt. De ő megfogta a kezét, és emelt hangon felszólította: „Leány, kelj föl!” Erre visszatért a lélegzete, és rögtön fölkelt. Ezután meghagyta, hogy adjanak neki enni. A szülők nem tudtak hova lenni az ámulattól. Megparancsolta nekik, hogy senkinek se szóljanak a történetekről.

Lk 13,11-14 Volt ott egy asszony, akit már tizennyolc éve gyötört a betegség lelke; teljesen meg volt görbedve, úgyszólván nem is tudott fölegyenesedni. Amikor Jézus meglátta, odahívta és így szólt hozzá: „Asszony, megszabadultál betegségedtől.” Közben rátette a kezét. Az rögtön fölegyenesedett, és dicsőítette az Istent. Erre a zsinagóga előljárója felháborodásában, hogy Jézus szombaton gyógyított, a néphez fordult: „Hat nap van, amikor dolgozni kell. Ezeken gyertek gyógyulást keresni, ne szombaton!”

Jn 4,48-50 Jézus azonban így szólt: „Hacsak jeleket és csodákat nem láttok, nem hisztek.” De a királyi tisztviselő tovább kérlelte: „Gyere, Uram, mielőtt még meghalna a fiam!” Jézus megnyugtatta: „Menj csak, él a fiad!” Az ember hitt Jézus szavának, amelyet hozzá intézett, és elindult haza.

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

2Krón 20,20 Kora reggel föl is keltek, és kivonultak Tekoa pusztájába. Elindulás előtt Jehosafát eléjük állt, és így szólt: „Hallgassatok rám, Júda és Jeruzsálem lakói! Bízatosok az Úrban, a ti Istenetekben, és akkor életben maradtok. Higgyetek prófétáinak és boldogultok.”

2Kir 4,33 Bement, magára zárta az ajtót és az Úrhoz könyörgött.

Jób 12,4 Gúnynak céltáblája barátai előtt, ki az Istent hívja, hogy feleljen neki? A jámbort és igazat gúnydallal csúfolják.

ApCsel 9,40 Péter kiharcolt mindenkit, majd térdre borult és imádkozott. Aztán a halotthoz fordult és felszólította: „Tabita, kelj fel!”

ApCsel 10,25-26 Amikor Péter megérkezett, Kornéliusz eléje sietett és a lábához borult, hogy hódoljon neki. De Péter fölemelte. „Állj fel – mondta –, hisz én is csak ember vagyok.”

ApCsel 20,10 Pál lement hozzá, ráborult, átölelte, s így szólt: „Ne aggódjatok, még benne van a lélek.”

1Tesz 4,13-14 Az elhunytak sorsáról nem akarunk tájékozatlanságban hagyni benneteket, testvérek, hogy ne szomorkodjatok, mint a többiek, akiknek nincsen reményük. Ha Jézus, mint ahogy hisszük, meghalt és feltámadt, akkor Isten vele együtt feltámasztja azokat is, akik Jézusban hunytak el.

2. MEDITATIO – ELMÉLKEDÉS

2.1. PATRISZTIKUS NÉZŐPONT

Szent Ambrus: Krisztus Urunkat nem csupán az asszony keze, hanem hite is megérintette. Vajon melyik volt előbb? A hit vagy az érintés? Értelemszerűen a hit. Először hitt az Úrban, majd pedig ez a hit ösztönözte cselekvésre. Érvényes rá Jakab levele: „Ugyanígy a hit is, ha tettei nincsenek, magában holt dolog.” (Jak 2, 17). Nézzétek meg, milyen egyszerűen gondolkodott: „Ha csak a ruháját érintem is, meggyógyulok.” Kétféleképpen látta ő az Urat. Látta emberségét, hiszen megérintette, de látta a Megváltó Istent is, aki csodát művelt vele. Mire törekedj tehát? Légy te is olyan egyszerű, mint ez az asszony! Ugyan, ki képes teljesen felfogni Isten titkát? Ugyan ki képes tökéletesen ismerni istenségét? Ugyan ki képes itt a földön szemtől szemben látni? Ismerd el Krisztus Urunk hatalmát, istenségét, borulj te is alázattal lába elé és kérd az Ő irgalmát!

Szent Efrém: Figyeld meg, mit történt ezzel a nővel! Minden pénzét ráköltötte az orvosokra, de mit sem javult az állapota. A földi orvosok földi javakat követeltek, de nem tudtak segíteni, a mennyei Orvos a hitet kéri. (...) Az asszony tanúbizonyságot tett a hitéről, amelyet nyilvánosságra hozott, cserébe gyógyulást kapott, amelyet csak ő érzett.

2.2. TANÍTÓHIVATALI NÉZŐPONT

2.2.1. KATOLIKUS EGYHÁZ KATEKIZMUSA

548. A Jézus által végbevitt jelek bizonyítják, hogy őt az Atya küldte. Arra hívnak, hogy higgyenek Őbenne. Azoknak, akik hittel fordulnak feléje, Jézus megadja, amit kérnek. Akkor a csodák megerősítik a hitet Abban, aki az Atya cselekedeteit teszi: bizonyítják, hogy ő Isten Fia. A csodák ugyanakkor botrányt is okozhatnak. Ugyanis nem kíváncsiságot és mágikus kívánságokat akarnak kielégíteni. Jézust oly nyilvánvaló csodái

ellenére is egyesek elutasították; sőt azzal vádolták, hogy az ördögök segítségével cselekszik.

549. Amikor Jézus embereket a földi éhségtől, igazságtalanságtól, betegségtől és haláltól megszabadít, messiási jeleket ad. De nem azért jött, hogy a földön minden bajt megszüntessen, hanem hogy az embereket a lehető legrosszabb rabszolgaságból, a bűn szolgaságából kiszabadítsa, mely hatálytalanítja istengyermeki hivatásukat és oka mindenfajta emberi rabszolgaságnak.

646. Krisztus föltámadása nem a földi életbe való visszatérés volt, mint azon föltámasztások esetében, melyeket Ő húsvét előtt végzett: Jairus kislányáé, a naimi ifjúé és Lázáré. E tények csodás események voltak, de a személyek, akikkel a csoda történt, a „megszokott” földi életet nyerték vissza Jézus hatalma által. A maguk idejében újból meg fognak halni. Krisztus föltámadása lényegében különbözik ettől. Föltámadott testében a halál állapotából átmegy egy időn és téren túli, másik életbe. Jézus testét a föltámadásban a Szentlélek eltölti hatalommal; dicsőségének állapotában az isteni életben részesedik, úgy, hogy Szent Pál elmondhatta Krisztusról: Ő a mennyei ember.

1009. A halált Krisztus átalakította. Jézus, Isten Fia elszenvedte a halált is, mint az emberi lét velejáróját. De Ő halálfélelme ellenére az Atyja akarata iránti teljes és szabad engedelmisségben vállalta magára. Jézus engedelmsége a halál átkát áldássá változtatta.

1010. Krisztus miatt a keresztény halálnak pozitív értelme van. „Számomra ugyanis élni Krisztus, meghalni nyereség” (Fil 1,21). „Igaz beszéd ez: ha vele együtt meghalunk, élni is fogunk vele együtt” (2Tim 2,11). A keresztény halál lényegi újdonsága ez: a keresztség által a keresztény szentségileg már „meghalt Krisztussal”, hogy új életet éljen. Ha Krisztus kegyelmében halunk meg, a testi halál befejezi ezt a „Krisztussal való meghalást”, és véglegessé válik beiktatásunk Krisztusba az Ő megváltása által:

„Jobb nekem Jézus Krisztusért meghalni, mint uralkodni a föld határain. Őt keresem én, aki értünk halt meg, őt akarom, aki értünk föltámadt. Születés vár rám (...) Hagyjátok a tiszta fényt vennem. Oda eljutva leszek ember.”

1012. A halál keresztény szemléletét nagyon szépen fejezi ki az Egyház liturgiája:

„Mert híveid élete, Urunk, megváltozik, de meg nem szűnik, és amikor halandó testünk enyészetnek indul, lelkünket a mennyben örök otthon várja.”

1013. A halál az ember földi zarándokútjának, a kegyelem és irgalom – amit Isten följánl neki, hogy megvalósítsa földi életét az isteni terv szerint és hogy döntsön végső sorsáról – idejének vége. „Egyetlen földi életünk végeztével” további földi életre nem térünk vissza többé. „Az ember számára az a rendelkezés, hogy egyszer haljon meg” (Zsid 9,27). A halál után „reinkarnáció” nincs.

1014. Az Egyház buzdít minket, hogy készüljünk föl halálunk órájára („A hirtelen és készületlen haláltól, ments meg, Uram, minket” – imádkozzuk a Mindenszentek litániájában); hogy kérjük Isten Anyját, imádkozzon értünk „halálunk óráján” („Üdvözlégy Mária” imádság); s hogy bízzuk rá magunkat Szent Józsefre, a jó halál védőszentjére:

„Minden cselekedetedben és gondolatodban úgy kellene viselkedned, mintha azonnal meghalnál. Ha jó volna a lelkiismereted, nem nagyon félnél a haláltól. Jobb volna a bűnöktől óvakodni, mint a halál elől futni. Ha ma nem vagy készen, hogyan leszel készen holnap?”

„Áldott légy, Uram, a testi halálért, mi testvérünkért,
akitől élő ember el nem futhat.

Akik halálos bűnben halnak meg, jaj azoknak!

És boldogok, akik magukat megadták

a te szent akaratodnak,

a másik halál nem fog fájni azoknak.”

1042. Az idők végén Isten Országába el fogja érni a maga teljességét. Az egyetemes ítélet után a testben és lélekben megdicsőült igazak örökké uralkodni fognak Krisztussal, és a világmindenség is megújul:

Akkor az Egyház „a mennyei dicsőségben be fog teljesedni, amikor (...) az emberi nemmel együtt az egész világ is, mely bensőségesen kapcsolódik az emberhez és általa halad a célja felé, tökéletesen helyreáll Krisztusban”.

1043. A Szentírás ezt a titokzatos megújulást, mely átalakítja az emberiséget és a világot, nevezi „új égnek és új földnek” (2Pt 3,13). Ez lesz Isten tervének végső megvalósulása: „összefoglalni mindeneket Krisztusban, ami a mennyben és a földön van” (Ef 1,10).

1044. Ebben az új mindenségben, a mennyei Jeruzsálemben Istennek lakása lesz az emberek között. „És letöröl a szemükről minden könnyet, és nem lesz többé halál, sem gyász, sem jajgatás, sem fájdalom nem lesz többé, mert a korábbiak elmúltak” (Jel 21,4).

1046. Ami a világmindenséget illeti, a kinyilatkoztatás mély közösséget állít az anyagvilág és az ember rendeltetése között:

„Maga a természet sóvárogva várja Isten fiainak megnyilvánulását (...), abban a reményben, hogy a mulandóság szolgálai állapotából fölszabadul (...). Tudjuk ugyanis, hogy az egész természet együtt sóhajtozik és vajúdik mindmáig; de nemcsak az, hanem mi magunk is, akik bensőnkben hordozzuk a Lélek csíráit: mi is sóhajtozunk és várjuk a fogadott fiúságot, testünk megváltását.” (Róm 8,19–23)

1048. „Nem tudjuk, mikor teljesedik be a föld és az emberiség ideje, sem a mindenség átalakulásának módját nem ismerjük. Elmúlik ugyanis a világ bűntől eltorzult alakja, de halljuk, hogy Isten új lakóhelyet és új földet készít, melyben igazságosság lakik, s melynek boldogsága betölti, sőt felülmúlja mindazt a békevágyat, mely feltör az emberi szívekből.”

1049. „Az új föld várásának mégsem szabad csökkentenie, hanem inkább fokoznia kell a szorgoskodást, hogy szebb legyen a föld, hiszen itt van növekedőben az új emberi család közössége, mely némiképp már sejteti az eljövendő világ körvonalait. Így tehát jóllehet a földi fejlődést gondosan meg kell különböztetni Krisztus országának növekedésétől, mégis amennyiben hozzájárulhat a társadalom jobb rendjének megalkotásához, sokat jelent az Isten országa szempontjából.”

2.2.2. PÁPAI GONDOLATOK

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA MULIERIS DIGNITATEM KEZDETŰ APOSTOLI LEVELE

Asszonyok az evangéliumban

13. Ha végiglapozzuk az evangéliumot, sok különböző korú, rendű és rangú nővel találkozunk. Van köztük testileg torzult, mint például az, akit „már tizennyolc éve gyötört a betegség lelke, teljesen meg volt görbedve, úgy, hogy nem is tudott fölegyenesedni”, vagy Simon anyósa, aki „lázasan feküdt”, vagy az az asszony, „aki már tizenkét éve vérfolyásban szenvedett”, aki senkit sem érinthetett, mert úgy vélték, tisztátalanná teszi az embert. Ezek a nők valamennyien meggyógyultak; az utoljára említettet (a vérfolyásos asszonyt), aki a „sokaságban” megérintette Jézus ruháját, Jézus megdicsérte nagy hitéért: „A hited megmentett téged.” Ezek mellett ott van *Jairus leánya*, akit holtából hívott életre Jézus, szelíden szólítva: „Kislány, parancsolom, kelj föl”. És ott van a *naimi özvegy*, kinek egyetlen fiát Jézus föltámasztotta, és eme tettehez fűzte irgalmas jóságának kifejezését: „megesett rajta a szíve és megszólította: Ne sírj!” És végül a *kananeita asszony*, az az asszony, aki hitéért, alázatosságáért és azért a nagyságért, melyre csak egy anyai szív képes, kiérdemelte Jézus különleges dicséretét: „Asszony, nagy a te hited. Legyen akaratod szerint.” A kánaáni asszony leánya gyógyulásáért könyörgött.

Az asszonyok, akikkel Jézus útközben találkozott, s akik tőle nagy kegyelmeket nyertek, követték őt – amikor apostolaival bejárta a városokat és a hegyi falvakat, prédikálva és hirdetve Isten országának evangéliumát –, „és vagyontokból gondoskodtak róla”. Az Evangélium megnevezi közülük Johannát, Heródes intézőjének feleségét, Zsuzsannát „és még sok más”.

Gyakran szerepelnek asszonyok a példabeszédekben, melyekkel Jézus az Isten országáról szóló igazságokat igyekszik megvilágítani. Így az elveszett drachma, a kovász, az okos és balga szüzek történetében. Különösen jelentős az özvegy két fillérének története. Amikor a gazdagok adakoztak a templom perselyébe ..., egy szegény özvegy két fillért adott. Ekkor Jézus így szólt: „Ez a szegény özvegy többet dobott be, mint bárki más. Mert a többiek a feleslegükből adtak..., ő azonban mind odaadta, ami szegénységéből telt: egész megélhetését.” Így Jézus őt állította példaképül, őt védte meg, mert annak a kornak a jogrendszerében az özvegyek teljesen védtelenek voltak.

Jézus tanításában és egész magatartásában semmi olyat sem találunk, ami – korának szokása szerint – az asszony hátrányos helyzetét tükrözné. Sőt ellenkezőleg, az ő szavai és tettei mindig kifejezik a nőt megillető tiszteletet és megbecsülést. A meggörnyedt asszonyt „Ábrahám leányának” nevezte, holott ez a kifejezés („Ábrahám fia” formában) az egész Szentírásban csak a férfiakat illette meg. Golgotára vezető útján Jézus így szólt az asszonyokhoz: „Jeruzsálem leányai, ne engem sirassatok!” Ilyen módon szólni a nőkről és a nőkhöz, nemkülönben így bánni velük, a kor uralkodó szokásához képest teljességgel „új” volt.

Ez még nagyobb jelentőségű volt azoknak a nőknek az esetében, akiket a közvélemény elítélt mint bűnösöket, utcanőket, házasságtörőket. Ott van a samaritánus asszony, akinek Jézus maga mondta: „Jól mondtad, hogy nincs férjed, mert volt ugyan őt

férjed, de akid most van, az nem férjed.” Amikor az látta, hogy ismeri élete benső titkait, fölismerte benne a Messiást, és sietett, hogy közölje ezt a városbeliekkel. A megelőző párbeszéd egyike a legszebbeknek az Evangéliumban. Ott van továbbá a közismert bűnös asszony, aki minden elmarasztalás ellenére belépett a farizeus házába, hogy Jézus lábát kenettel megkenje. A házigazdának, aki ezen megütközött, Jézus ezt mondta róla: „Sok bűne bocsánatot nyer, mert nagyon szeretett”.

És végül talán a legjelentősebb jelenet az összes találkozások között, amikor Jézushoz vitték *a házasságtörésen ért asszonyt*. A provokatív kérdésre: „Mózes a törvényben megparancsolta nekünk, hogy az ilyet meg kell kövezni; te mit mondasz?”, Jézus így válaszolt: „Aki közületek bűn nélkül való, az vesse rá az első követ.” A válasz igazságának oly ereje volt, hogy „egyik a másik után eloldalgott, kezdve a véneken”. Jézus egyedül maradt az asszonnal. „Hol vannak? Senki sem ítélte el téged?” – „Senki, Uram.” – „Én sem ítéllek el; menj, és ezután már ne vétkezzél többé”.

Ezek az epizódok világos összképet adnak: Krisztus az, aki „tudja, mi lakik az emberben, a férfiban és a nőben. Ismeri *az ember méltóságát és szépségét Isten színe előtt*. Ő maga, Krisztus ennek a szépségnek végső megerősítése. Mindaz, amit mond vagy tesz, a megváltás húsvéti misztériumában nyeri el végleges beteljesedését. Jézus magatartása az asszonyokkal kapcsolatban, akikkel messiási küldetésének útján találkozott, tükrözi Isten örök tervét, aki mindegyiküket megteremtve, Krisztusban kiválasztja és szereti. Tehát bármelyikük az „az egyedüli teremtmény, akit Isten önmagáért akart”. *Mindegyik „kezdetől” kapja a személyi méltóság örökségét mint asszony*. A názáreti Jézus ezt a méltóságot megerősíti, megújítja, az evangéliumhoz és a megváltáshoz kapcsolja, amiért e világba küldetett. Ezért kell Jézusnak a nőkre vonatkozó minden szavát és gesztusát a húsvéti misztérium fényében szemlélnünk. Ilyen módon találja meg mindegyik teljes jelentését.

2.3. LITURGIKUS NÉZŐPONT

2.3.1. AZ EVANGÉLIUMI SZAKASZ KAPCSOLÓDÁSI PONTJAI A SZENTMISE SZERTARTÁSÁNAK EGYÉB SZÖVEGEIVEL

Az első olvasmány (Bölcs 1,13-15; 2,23-24) rámutat arra, hogy Isten az élet Ura, aki nem akarja az ember halálát: „Hisz Isten nem alkotta a halált, és nem leli örömét az élők vesztén. Azért teremtett mindent, hogy legyen, s a földkerekség nemzedékeit gyógyulásra szánta.”

A válaszos zsoltárban (Zsolt 30/29/) a zsoltáros dicsőíti Istent, mert megtapasztalta, hogy az Úr meghallgatja a bajban lévő segélykiáltását, és felemeli, meggyógyítja és feltámasztja az embert: „Magasztallak, Uram, mert fölemeltél engem, és nem engedted, hogy ellenségeim örüljenek fölöttem. Hozzád kiáltottam, Uram, én Istenem, és te meggyógyítottál engem. Uram, visszahoztad lelkemet az alvilágból, életben tartottál, hogy ne szálljak a sírba. (...) Sírásomat örömeinké változtattad, szórruhámat szétszaggattad, vidámsággal öveztél körül, hogy énekeljen neked dicsőségem, és sohase hallgasson. Áldalak érte örökké, Uram, én Istenem!”

A *második olvasmányban* (2Kor 8,7.9.13-15) pedig Pál apostol hangsúlyozza Jézus nagylelkűségét: „Hiszen ismeritek a mi Urunk Jézus Krisztus kegyelmét, hogy értetek szegénnyé lett, bár gazdag volt, hogy az ő szegénysége által ti gazdagok legyetek.”

Ezek a témák teljesebben be az *evangéliumi szakaszban* (Mk 5,21-43), amelyben az evangélista arra világít rá, hogy Jézusnak van hatalma meggyógyítani a vérfolyásos asszonyt és Jairus haldokló leányát. Ő az élet Ura, aki meghallgatja a nehéz helyzetben lévők kiáltását, és mint Szabadító irgalommal fordul felénk.

2.3.2. LITURGIKUS ÉNEKEK

Jertek fiaim (613)

http://nepenektar.hu/idoszak/evkozi_ido/liturgia/213/gr/796/jertek-fiaim-venite-filii

Krisztus Király, kérünk Téged (318)

http://nepenektar.hu/idoszak/evkozi_ido/liturgia/137/h/447/krisztus-kiraly-kerunk-teged-rex-sanctorum-angelorum

GITÁROS ÉNEKEK

Dax: Isten tenyerén (09Isten tenyerén.mp3)

<http://daxdalok.hu/Dalok/IstenTenyeren1984.zip>

Olyan örömet, mint a forrás

https://www.youtube.com/watch?v=ZpNqo_DvkKc

2.4. PEDAGÓGIAI NÉZŐPONT

2.4.1. EVANGÉLIUM TÉMÁJÁT FELDOLGOZÓ IRODALMI MŰVEK

Zöldi Józsefné Magdi: Felhők

Olykor felhők borítják életünk egét:
Nehéz, súlyos, fekete fellegek...
Eltakarják a napot, elveszik a reményt,
Úgy tűnik: nincs ellenük védelem!

Pedig, ha tudnánk, hogy áldást hoznak!
Mindent átmosó, éltető esőt!
Mitől az öröm virágai mind kinyílnak,
S ujjongva dicsérjük a Teremtőt!

Mikor felhők borítják életünk egét,
Akkor van Ő legközelebb hozzánk!
Talán megszorít... De fel is üdít!
Érezzük szeretetének sugarát!

Ezért ne féljünk, ha jönnek sötét felhők,
Szívünket hasítják villámok lángjai!
Mert a porzó zápor hideg cseppjeitől
Nyílnak szívünk legdrágább virágai!

Gabriel García Marquez: Búcsúlevél

Ha Isten egy pillanatra elfelejtené, hogy én csak egy rongybábu vagyok, és még egy kis étellel ajándékozna meg, azt maximálisan kihasználnám.

Talán nem mondanék ki mindent, amit gondolok, de meggondolnám azt, amit kimondok.

Értéket tulajdonítanék a dolgoknak, nem azért, amit érnek, hanem azért, amit jelentenek.

Keveset aludnék, többet álmodnék, hiszen minden becsukott szemmel töltött perccel hatvan másodperc fényt veszítünk.

Akkor járnék, amikor mások megállnak, és akkor ébrednék, amikor mások alszanak.

Ha Isten megajándékozna még egy darab étellel, egyszerű ruhába öltöznék, hanyatt feküdnék a napon, fedetlenül hagyva nemcsak a testemet, hanem a lelkemet is.

A férfiaknak bebizonyítanám, mennyire tévednek, amikor azt hiszik, az öregedés okozza a szerelem hiányát, pedig valójában a szerelem hiánya okozza az öregedést!

Szárnyakat adnék egy kisgyereknek, de hagynám, hogy magától tanuljon meg repülni.

Az öregeknek megtanítanám, hogy a halál nem az öregséggel, hanem a feledéssel jön.

Annyi mindent tanultam tőletek, emberek... Megtanultam, hogy mindenki a hegytetőn akar élni, anélkül hogy tudná, hogy a boldogság a meredély megmászásában rejlik.

Megtanultam, hogy amikor egy újszülött először szorítja meg parányi öklével az apja ujját, örökre megragadja azt.

Megtanultam, hogy egy embernek csak akkor van joga lenézni egy másikra, amikor segítenie kell neki felállni.

Annyi mindent tanulhattam tőletek, de valójában már nem megyek veled sokra, hiszen amikor betesznek abba a ládába, már halott leszek.

Mindig mondd azt, amit érzel és tedd azt, amit gondolsz.

Ha tudnám, hogy ma látlak utoljára aludni, erősen átölelnék, és imádkoznék az Úrhoz, hogy a lelked öre lehessek.

Ha tudnám, hogy ezek az utolsó percek, hogy láthatlak, azt mondanám neked, "szeretlek", és nem tenném hozzá ostobán, hogy "hiszen tudod".

Mindig van másnap, és az élet lehetőséget ad nekünk arra, hogy jóvátegyünk a dolgokat, de ha tévedek, és csak a mai nap van nekünk, szeretném elmondani neked, mennyire szeretlek, és hogy sosem felejtetek el.

Senkinek sem biztos a holnapja, sem öregnek, sem fiatalnak. Lehet, hogy ma látod utoljára azokat, akiket szeretsz. Ezért ne várj tovább, tedd meg ma, mert ha sosem jön el a holnap, sajnálni fogod azt a napot, amikor nem jutott idő egy mosolyra, egy ölelésre, egy csókra, és amikor túlságosan elfoglalt voltál ahhoz, hogy teljesítsd egy utolsó kérést.

Tartsd magad közelében azokat, akiket szeretsz, mondd a fülükbe, mennyire szükséged van rájuk, szeresd őket és bánj velük jól, jusson idő arra, hogy azt mondd nekik, "sajnálom", "bocsáss meg", "kérlek", "köszönöm" és mindazokat a szerelmes szavakat, amelyeket ismersz.

Senki sem fog emlékezni rád a titkos gondolataidért. Kérj az Úrtól erőt és bölcsességet, hogy kifejezhesd őket. Mutasd ki barátaidnak és szeretteidnek, mennyire fontosak neked.

2.5. KÉRDÉSEK AZ EVANGÉLIUMHOZ

- Hitem és cselekedetem összhangban van-e egymással?
- Hagyom-e, hogy megérintsen engem is az Úr?

3. ORATIO – IMÁDSÁG

A szentmise első könyörgése

Istenünk, aki kegyelmeddel gyermekeiddé fogadtál és a világosság fiaivá tettél minket, kérünk, tartsd távol tőlünk a tévedés homályát, és segíts, hogy igazságod ragyogó fénye mindig tündököljön lelkünkben. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.

Imádság

Mennyei Atyám, Jézus nevében kérlek, küldd el Szentlelkedet, hogy növekedni tudjak a hitben, és érzékeny s emberséges legyek mindazokhoz, akikkel találkozom, különösen azokhoz, akik gondokkal küzdenek. Ámen.

4. CONTEMPLATIO – SZEMLÉLŐDÉS

Ne félj, csak higgy! (Mk 5,21-43)

(Forrás: Shutterstock)

5. CONDIVISIO – MEGOSZTÁS

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- az Úr engem is kézen fog, hogy meggyógyítson és felemeljen, s arra hív, hogy fogjam meg én is mások kezét, hogy vigasztaljam, segítsem őket.
- ha hittel kérek, Isten teljesíti kérésemet.

6. ACTIO – TETTEKRE VÁLTÁS

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- minden nap bízzam magamat rá Jézusra, engedelmeskedjem a szavának.
- mindig bízzak Isten bölcsességében, irgalmában.

IMPRESSZUM

A *Lectio divina* segédanyagok, amiknek felépítése a *lectio divina* módszer felosztását követi, segítik az evangéliumi szakasz imádságos elmélyítését.

Lectio divina segédanyag, Évközi 13. vasárnap („B” év)
Borítófotó © Shutterstock

A Biblia szövegének fordításait a következő forrásokból vettük át:

- liturgikus szöveg: igenaptar.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 18.)
- a görög szöveget az SBLGNT (utolsó letöltés 2020. május 11.)
- latin fordítás: Vatikán online archívuma (utolsó letöltés 2020. május 14.)
- további magyar fordítások: szentiras.hu (utolsó letöltés 2020. május 12.)

Szent Ambrus és Szent Efrém gondolatait a Bibbia dei Padri olasz nyelvű kiadvány alapján Rácز Dávid foglalta össze.

Katolikus Egyház Katekizmusa: archiv.katolikus.hu/kek (utolsó letöltés 2020. május 15.)

Pápai gondolatok: regi.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 14.)

Zöldi Józsefné Magdi: Felhők - http://www.jonas.magveto.sk/menu-bal/keresztvenversekgujtemenye/keresztvenversekgujtemenye/Zoldi_Jozsefne_Magdi.htm

Gabriel García Marquez: Búcsúlevél – <http://havannacsoport.hu/index.php/tanulsagos-tortenetek/bucsulevel-gabriel-garcia-marquez>

A *Lectio divina segédanyag* összeállításában a *lectio divina* munkacsoport működött közre, melynek vezetője Nyúl Viktor, egykori és jelenlegi tagjai pedig: Asztalos Gábor Tamás, Asztalos Lívía, Csonka Laura, Endrédi Melinda, Geiszelhardt Sára, Görföl Tibor, Grász-Szily Boglárka, Haász Rebeka Anna, Fazekas Zsófia, Hegyi László, Járai Ferenc, Máté Mária Magdolna Teréz nővér, Mohay Réka, Molnár Dzszenifer, Nyúlné Révfalli Ildikó, Rácз Dávid, Rácз Édua Anna, Roszkopf Rita, Sárszegi Judit, Szabóné Nagy Katalin, Vermes Nikolett, Zimonyi Géza.

Ezen kiadvány tartalma szerzői jogi védelem alatt áll. A szerzői jogok tulajdonosai a fentebb említett esetekben az ott megjelölt jogtulajdonosok, külön meg nem jelölt esetekben a Pécsi Egyházmegye. Hitbuzgalmi és lelkipásztori célra a kiadvány anyaga szabadon felhasználható.

Kiadja a Pécsi Egyházmegye, 2021

7621 Pécs, Dóm tér 2.

E-levelel cím: lectio.divina@pecs.egyhazmegye.hu

Honlap: lectiodivina.hu